

Human Rights — the new consensus

REGENCY PRESS, 1994

Primul lucru care atrage atenția asupra cărții editate de Regency Press în colaborare cu înaltul Comisariat al Refugiaților de pe lângă ONU este aspectul deosebit (excelentele poze color subliniază conținutul textelor), și amploarea (peste 300 de pagini de format A4). Dar uitându-Se la conținut, cititorul își dă seama rapid, că nu numai exteriorul este promițător, ci se află în fața unei lucrări

complexe, care îl inițiază în toate problemele legate de drepturile omului, de la drepturile de bază (civile și politice) pînă la cele economice, sociale sau culturale, fiecare capitol fiind scris de un specialist autorizat în domeniu (de ex. Pierre Sané, secretar general al Amnesty International; Roberto Savio, director general al Inter Press Service; Kumudini Samuel, scriitoare și activistă în domeniul drepturilor omului; Catherine Lalumière, fost secretar general al Consiliului Europei), foarte multe dintre ele fiind elaborate de ONG-uri recunoscute pe plan mondial.

După ce sînt abordate problemele cheie (secțiunea 1). legăturile dintre politică, societate și drepturile omului (secțiunea 2), influențele economice asupra drepturilor omului (secțiunea 3). lucrarea prezintă unele documente și tratate internaționale importante în domeniu: Declarația de la Viena. Raportul final al ONG-urilor cu ocazia reuniunii reprezentanților guvernamentali la Viena, Declarația universală a drepturilor omului, Protocoalele opționale la Convenția drepturilor civile și politice, etc.

Unul dintre articolele care merită atenție deosebită — pentru cititorul din această parte a lumii — este intitulat „Perspectiva europeană — spre secolul XXI.”, și este semnat de Catherine Lalumière. În introducere, autoarea prezintă avantajele oferite de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, punctînd însă și lacunele acesteia, cum ar fi lungimea procedurii prin care victima trebuie să treacă pînă la rezolvarea cazului său. Autoarea articolului consideră că nu numai statul este cel care încalcă drepturile omului, dar orice abuz din partea unor puteri politice, economice, sociale, militare, ale mass-mediei, științei, tehnologiei sau chiar a unor puteri spirituale trebuie considerată ca încălcarea drepturilor omului. Doamna Lalumière evidențiază totodată că a venit timpul de a se adopta

o apropiere fără pasiuni spre relația dintre drepturile individuale și drepturile colective. Este nevoie de abordarea drepturilor colective, din moment ce anumite drepturi nu pot fi exercitate individual (dreptul la libertatea religiei, la asociere, la organizarea alegerilor libere, etc). Aceste drepturi au dimensiuni colective. Atrage atenția și asupra pericolului, ca interesele colectivităților mari (popoare) să fie identificate cu interesele statului, astfel drepturile individuale ale omului să fie înlocuite de drepturile statelor, care să aibă „idealuri supreme” celor ale oamenilor care-l alcătuiesc (exemplul autoarei în acest sens amintește de Germania nazistă). Fostul secretar general al Consiliului Europei evidențiază faptul că drepturile omului sînt indivizibile. Persoanele se simt în siguranță doar într-un stat care respectă toate aspectele drepturilor omului, și nu numai anumite părți mai „convenabile”. Critică poziția acelor, care sînt adepții „marxismului inversat”, considerînd că rezolvarea problemelor economice atrage după sine rezolvarea problemelor drepturilor omului. Mai mult, dezvoltarea economică forțată a adus după sine încălcarea, și nu respectarea drepturilor omului (autoarea îl citează pe renumitul jurist african, Kéba M'Baye: „Dezvoltare, cîte crime au fost și vor fi încă comise în numele tău!”).

În unison cu această constatare, sub titlul „Drepturile popoarelor indigene”. Secretariatul Anului Internațional al Popoarelor Indigene critică mecanismele ONU, incapabile de a oferi un ajutor eficient popoarelor distruse în numele dezvoltării economice. Organizația Națiunilor Unite fiind o organizație a statelor, reprezentanții popoarelor indigene, care nu au formațiuni statale, au doar un rol de observator în cadrul ONU, ca și reprezentanții ONG-urilor. Între propunerile făcute cu scopul de a reglementa această situație figurează și instalarea unui avocat al poporului („ombudsman”) care să supravegheze respectarea drepturilor popoarelor indigene.

Dintr-un volum atît de vast, cum este „Drepturile omului — un nou consens” pot fi selectate multe părți spre prezentare. Scopul lui este de a iniția pe cei interesați în această latură a vieții sociale și să formeze cunoștințe în domeniul drepturilor omului (pentru cei nespecialiști, termenele mai puțin uzuale sînt explicate într-un scurt glosar). Și dacă totul pare prea teoretic, să nu uităm, că fără această fundamentare nu poate exista practica de ocrotire a drepturilor. □

(István Haller)